

ת"א (פתח-תקוה) 8150/02 - נעימה שנגו ז"ל נ' עבו דוד ואח' ואח'

נעימה שנגו ז"ל
יורשי נעימה שנגו ז"ל
נגד
1. עבו דוד ואח'

בית משפט השלום פתח-תקוה
[06.04.2005]

כבוד השופטת מיכל נד"ב

בשם התובעים - עו"ד פרחי ניסים
בשם הנתבעים - עו"ד חיות חיים דוד

פסק דין

1.
התביעה שלפני תחילתה בתביעת התובעת - ילידת 1932 ובניה, לפיצוי בגין נזקים שנגרמו להם עקב נזקי הגוף שנגרמו לתובעת בתאונת דרכים מיום 9.8.99 (להלן: התאונה).
2. על פי חוות הדעת של ד"ר פרבר, בעקבות התאונה סבלה התובעת מפגיעה רב מערכתית ונשארה במצב וגטטיבי עם שיתוק בארבע גפיים. המומחית קבעה לתובעת נכות בשיעור 100% (ר' חוות דעת מיום 24.12.02).
3. ביום 14.6.04 נפטרה התובעת.
4. הצדדים הסכימו להצעת בית המשפט, שיפסק לעזבון התובעת פיצוי בסך של 1,700 ש"ח בגין כל חודש - מיום התאונה ועד מותה של התובעת, וכן הוצאות המומחה בסך 1,900 ש"ח, בניכוי התשלומים התכופים.
5. ראש הנזק השנוי במחלוקת בין הצדדים הוא ראש הנזק הנותר - הנזק הלא ממוני, וזו המחלוקת: האם זכאי העזבון לפיצוי בשיעור הנקוב בתקנה 4 לתקנות הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים (חישוב פיצויים בשל נזק שאינו נזק ממון), התשל"ו - 1976 (להלן: התקנות), שלשונה: "נגרם מותו של הניזוק כתוצאה מן התאונה, יהיה סכום הפיצוי לעזבונו עשרים וחמישה אחוזים מן הסכום המקסימלי." או - האם חל בענייננו סעיף 2 (א) לתקנות ועל כן זכאי העזבון לפיצוי בגובה נכותה של התובעת, שאין מחלוקת שעמדה על 100%.
5. מומחית בית המשפט, שנדרשה לשאלת סיבת מותה של התובעת, השיבה:
"לפי סיכום מחלה מרמב"ם מיום 14.6.04 גב' שנגו נפטרה כתוצאה מהלם ספטי שהחל, כנראה, בעקבות אספירציה. מצב הזה קשור בדרך כלל לבעיית בליעה שאופיינית לפגיעת ראש ומצב וגטטיבי, כתוצאה מהתאונה."

6. תמצית טענות התובעים - נכותה הצמיתה של התובעת עקב התאונה היתה בשיעור 100%, על פי קביעתה של ד"ר פרבר. על פי חוות הדעת, תוחלת החיים של חולה במצב וגטטיבי יכולה להגיע עד 10 שנים אצל צעירים, ופחות אצל אנשים מבוגרים יותר; עקב סירוב הנתבעות לממן שהותה של התובעת במוסדות רפואיים, התארכו ההליכים בתיק יותר מחמש שנים מקרות התאונה; השאלה הדורשת הכרעה בענייננו היא פרשנותו של סעיף 4 לתקנות - מה פירוש המילים "כתוצאה מן התאונה"; המנוחה נפטרה בשל סיבוך אופייני למצב וגטטיבי ולא בגלל האירוע התאונתי; לאחר פגיעה בתאונה נמצא אדם תחילה במצב של נכות זמנית ולאחר מכן במצב של נכות צמיתה. במסגרת הנכות הצמיתה גלומים כל גורמי הסיכון של פגיעתו כולל סיכון תמותה מוקדמת; עילת התביעה בגין הנזק הבלתי ממוני מתגבשת ביום התאונה, אך ניתנת למדידה רק ביום קביעת הנכות; מיום זה קמה לנפגע הזכות לגבות את הסכום המהווה את הנזק הבלתי ממוני; התמשכות ההליכים אינה יכולה להרע מצבו של נפגע ואם התגבש נזקו בגין הנזק הבלתי ממוני, יקבע הנזק על פי שיעורו ביום שהתגבש; יש לראות המוות כפועל יוצא של התאונה רק אם נגרם בתקופה המיידית לאחר התאונה. כשמתמש הסיכון של תמותה מוקדמת עקב מצב רפואי קבוע, יש לראות המוות כפועל יוצא של הנכות; לאחר חלוף תקופה ארוכה אין מקום לקבוע, כי המוות הוא "כתוצאה מן התאונה"; קביעת גובה הפיצוי לפי מועד סיום ההליך אינה סבירה.

7. תמצית טענות הנתבעים - עקב התאונה היתה התובעת במצב וגטטיבי. מתשובותיה של ד"ר פרבר עולה, כי פטירת התובעת לא היתה בגדר "מוות טבעי" אלא נבעה מסיבוך הקשור למצב הוגטטיבי ועל כן פטירתה היא תוצאה של התאונה; משנגרם מות המנוחה כתוצאה מהתאונה, זכאי העזבון לפיצוי הקבוע בתקנה 4 לתקנות; אין מקום לאבחנה בין פטירה שארעה סמוך לתאונה לבין כזו שארעה מאוחר יותר; ע"א 116/81 עזבון המנוח אהרן קנאפו נ' ארנון תוסיה כהן פ"ד לו(4) 580 (להלן: פרשת קנאפו) קובע מפורשות, כי משנפטר הניזוק בטרם קיבל פיצוי, יהא העזבון זכאי לפיצוי לפי תקנה 4 לתקנות.

8. אכן טענות התובעים שובות את הלב, בשל תחושת אי הנוחות הנוצרת עקב סיבלה הממושך של התובעת עד מותה, והפיצוי הזעום לכאורה הקבוע בסעיף 4 לתקנות. למרות האמור, אני סבורה, כי הפרשנות של הנתבעים היא זו שיש לקבלה, ואלה טעמי: לאור חוות הדעת של ד"ר פרבר, התובעת נפטרה מהלם ספטי שהחל בעקבות אספירציה, ומצב זה קשור לבעיית בליעה אופיינית למצב וגטטיבי. משמע - התובעת נפטרה כתוצאה מסיבוך שנוצר עקב מצבה הוגטטיבי, שנוצר עקב התאונה. על כן, על פי פשט הדברים, המסקנה המתבקשת היא שהתובעת נפטרה עקב התאונה.

האם יש מקום לקבל את טענת התובעים ולקבוע, כי הריחוק מהתאונה הוא הקובע לעניין היות המוות תוצאה של התאונה, או כי מועד התגבשות הנכות הצמיתה הוא הקובע. אני סבורה שלא. האבסורד הנוצר, לטענת ב"כ התובעים, מקבלת טענת הנתבעים, קיים גם בטיעון שלהם. בענייננו למשל, נראה, כי מצבה של התובעת עמד מיד עם פגיעתה על נכות בשיעור 100% - ולא השתנה. על כן, אליבא התובעים, אילו נפטרה מאותו סיבוך נטען כעבור שבוע מהתאונה, גם כן היה לכאורה מקום לקבוע שהמוות אינו תוצאה של התאונה, אלא תוצאה של הנכות שהתגבשה. תוצאה זו אינה סבירה בעיני.

זאת ועוד. קביעת קריטריון, כנטען על ידי התובעים, שמוות בתקופה מיידית לאחר התאונה, רק הוא מביא להחלת תקנה 4 לתקנות, הוא קריטריון לא ברור ולא ודאי ועלול להביא להתדיינויות רבות, דבר שנועד חוק הפיצויים למנוע. שכן - יש מי שיטען, כי מוות בתקופה מיידית משמעותו בתוך ימים, יש מי שיטען בתוך שבועות ויש מי שיטען בתוך חודשים.

המבחן הקבוע בתקנות נועד להעמיד קריטריונים טכניים וברורים לגובה הפיצוי הלא ממוני - היות המוות תוצאה של התאונה אם לאו, ללא אבחנה באשר למועד התרחשות המוות. מגמה טכנית זו ניכרת בחוק ובתקנות בכל הנוגע לראש הנזק של כאב וסבל.

על פי הצעת החוק, החוק נועד להביא לסטנדרטיזציה של הפיצוי באמצעות מבחנים טכניים, שלא דווקא עולים בקנה אחד עם תורת הנזיקין הכללית. (ר' הצ"ח 1079 מיום 12.7.73)
אני מקבלת את טענת ב"כ הנתבעים, כי בית המשפט העליון אכן נדרש לסוגייה זו בפרשת קנאפו וקבע באופן ברור:

"משנפטר הניזוק כתוצאה מן התאונה, וטרם קיבל פיצוי בגין הנזק הלא ממוני, זכאי העזבון לפיצויים במסגרת תקנה 4 לתקנות הפיצויים ובמסגרת זו בלבד. אכן פירוש שונה עשוי להביא לסיכול מטרת המחוקק." (שם, עמ' 584).

עוד באותו עניין קבע כב' השופט ברק (כתוארו אז):

"מחוקק המשנה ביקש להבחין בין שני סוגי ניזוקים. האחד, הניזוק הנותר בחיים, והשני, הניזוק אשר נפטר כתוצאה מן התאונה. הניזוק - החי זכאי לפיצויים על פי תקנה 2 לתקנות הפיצויים... לעומת זאת, אם הניזוק בחייו לא קיבל כל פיצוי, הרי במותו זכאי עזבונו לפיצויים בשיעור של עשרים וחמישה אחוזים מן הסכום המכסימלי... גישה זו הגיונה בצידה: כל עוד הניזוק חי, עשוי הפיצוי - עם כל הקושי הכרוך בכך - לתרום להשבת המצב לקדמותו, ולו השבה חלקית ומקרטעת. ואילו כאשר הניזוק נפטר, אין מטרה זו מושגת כלל." (שם, עמ' 584).

גם כב' השופט ריבלין בספרו תאונת הדרכים - סדרי הדין וחישוב הפיצויים (מהד' 3) מפרש כך את סעיף 4 לתקנות וקובע:

"גם אם לא מת הנפגע מיד עם פציעתו, אך נפטר כתוצאה מן התאונה בטרם קיבל לידי פיצוי בגין הכאב והסבל, זכאי עזבונו אך ורק לפיצוי האמור בתקנה 4 ולא לפיצוי המשולם על פי תקנה 2." (ר' עמ' 759).
אשר לטענה שאין לתלות את תוצאות ההליכים במועד סיומם - גם טענה זו דינה להידחות. שינוי בתוצאתה של תביעה בגין נזקי גוף עקב חלוף הזמן הוא עניין המתרחש מידי יום. לדוגמא - שינוי במצב השוק המביא לפיטוריו של נפגע, למרות שלאחר התאונה חזר לאותו מקום עבודה, עובדה שעשויה להגדיל את הפיצוי בגין אובדן השתכרות, נפגע שנפטר ללא קשר לתאונה במהלך ההליכים ולפני פסק דין באופן שאיננו זכאי לפיצוי בגין הפסדים בעתיד, בעוד שאלמלא נפטר היה זכאי לפיצוי כזה, וכיוצא. אינני סבורה שטענת ב"כ התובעים, כי הפירוש הנ"ל של התקנות יביא למשיכת ההליכים על ידי הנתבעים, יש בו כדי לשנות את פרשנות התקנה. במקרה הפרטני שלפני, אני סבורה שהטענה אינה מוצדקת כלל, לאחר שהתובעים הם שהגישו את התביעה כמעט שלוש וחצי שנים אחרי התאונה. (התביעה הוגשה ב- 17.12.02), באופן שעד מות התובעת, היתה התביעה תלויה בבית המשפט כשנה וחצי בלבד.

משמע - קידום ההליכים מצוי בידי התובע באותה מידה שמצוי בידי הנתבעים.

9. סוף דבר -

הנתבעים ישלמו ליורשי התובעת את הסכומים המוסכמים האמורים בסעיף 4 לעיל. בנוסף ישלמו הנתבעים ליורשי התובעת סך השווה ל- 25% מהסכום המכסימלי, הכל בהתאם לתקנה 4 לתקנות. בנוסף, תישא הנתבעת בשכ"ט עו"ד בשיעור 13% מהסכום הפסוק בצירוף מע"מ, ואגרה.